

Η όλη Εκδήλωση ήταν σεμνή και αντάξια προς το διανοητικό ήθος και ύφος του Κωνσταντίνου Τσάτσου.

Στη Εκδήλωση παρέστησαν πολλοί ακαδημαϊκοί, Καθηγητές των ΑΕΙ, η κυρία Ιωάννα Τσάτσου, πολλά μέλη της ΕΦΕ και πολύς κόσμος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΤΣΙΡΙΝΤΑΝΗ

Τη Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου 1989 στην κατάμεστη από κόσμο αίθουσα της Αρχαιολογικής Εταιρείας, σε μια σεμνή πνευματική εκδήλωση, τιμήθηκε η μνήμη και το πνευματικό έργο του διαπρεπούς καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Αλεξάνδρου Ν. Τσιριντάνη. Την εκδήλωση διοργάνωσε η «Ένωσις Ελληνικός Πολιτισμός» με την ευκαιρία της συμπλήρωσης τριάντα χρόνων από την έναρξη του έργου της «Συζήτησης».

Πρώτος ομιλητής ήταν ο δημοσιογράφος και συγγραφέας κ. Στέλιος Αρτεμάκης με θέμα: «Ο Αλέξανδρος Τσιριντάνης και η Συζήτηση». Ο ομιλητής παρουσίασε τον καθηγητή Αλέξανδρο Ν. Τσιριντάνη ως δημιουργό, εμπνευστή και κατευθύνοντα νου του περιοδικού «Συζήτηση». Του περιοδικού που στα 18 χρόνια της κυκλοφορίας του (1959-1977) πρόσφερε στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό την εικόνα της ελληνορθόδοξης ταυτότητας, σφαιρική παιδεία, αντικειμενική παρουσίαση και διεισδυτική ανάλυση και κριτική προβλημάτων μεγάλου ενδιαφέροντος, επικαίρων ή διαχρονικών· το περιοδικό αυτό πρόσφερε υπεύθυνη κοσμοθεωριακή κατάρτιση, σχολιασμό πράξεων, γεγονότων, προσώπων του ελληνικού και διεθνούς χώρου, καθώς και ένα θαρραλέο βήμα μάχης, συζήτησης, επικοινωνίας. Η ύλη του κάθε τεύχους της «Συζήτησης» κατανέμονταν στους εξής πέντε τομείς θεμάτων: «Άρθρα γραμμής», «Επίκαιρα θέματα», «Κάτι από το εξωτερικό», «Λόγοι και αντίλογοι», «Σημειώματα».

Όπως έδειξε ο ομιλητής η εκτεταμένη απήχηση που διατήρησε το περιοδικό «Συζήτηση» στον πνευματικό κόσμο της χώρας οφείλονταν αφενός στη χαρισματική προσωπικότητα του εμπνευστή και καθοδηγητή της και αφετέρου στη συνεπή προσήλωση του περιοδικού στους υψηλούς στόχους και οραματισμούς με τους οποίους ξεκίνησε.

Ο δεύτερος ομιλητής, ο πρώην υπουργός κ. Εμμανουήλ Κοθρής, μίλησε με θέμα: «Από τον πολιτικό στοχασμό του Αλεξάνδρου Τσιριντάνη». Τον ομιλητή απασχόλησε κυρίως η φιλοσοφική άποψη του φωτισμένου καθηγητή πάνω στο ειδικό θέμα «Χριστιανισμός και πολιτική». Παρουσιάσθηκαν λ.χ. τα επιχειρήματα με τα οποία ο καθηγητής Τσιριντάνης εξηγεί το γιατί καταδικάζει την ύπαρξη «χριστιανικού κόμματος», ενώ ταυτόχρονα πιστεύει στην ευεργετική επίδραση του Χριστιανισμού στην πολιτική μιας χώρας. Τονίστηκε πως ο ρόλος του Χριστιανισμού είναι ενεργητικός, αλλά πως βασικό έργο του είναι η διαμόρφωση του ανθρώπου σε καλλιεργημένη πνευματικά και ψυχικά προσωπικότητα, με εσωτερική ελευθερία, έτσι ώστε να αποτελέσει τον ώριμο πολίτη και πολιτικό. Με το ρόλο αυτό ο Χριστιανισμός μαζί με ό,τι άλλο συγκροτεί την πνευματική ηγεσία καθίσταται ο βασικότερος παράγοντας εξυγίανσης της πολιτικής ζωής ενός τόπου. Κάτι που προσεγγίζει με κάποιες αναλογίες τη βασική ιδέα της πλατωνικής «Πολιτείας».

Τρίτος και τελευταίος ομιλητής ήταν ο πολιτικός μηχανικός και στενός συνεργάτης του κ. Ευθύμιος Βρυζάκης. Το θέμα του ήταν: «Η πνευματική πορεία του Αλεξάνδρου

Τσιριντάνη». Ο ομιλητής κατάδειξε τα τρία στάδια - σταθμούς στην πνευματική πορεία του Αλεξάνδρου Τσιριντάνη. Τα στάδια αυτά δύνανται να διακριθούν από το αντικείμενο που κάθε φορά βρισκόταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του έργου του Α. Τσιριντάνη. Αφετηρία, μας είπε ο ομιλητής, υπήρξε η αντιμετώπιση των αρνητικών και αντιχριστιανικών θεωριών που με κορύφωση τον υλισμό έφραζαν το δρόμο στην πίστη και καλλιεργούσαν έντεχνη σύγχυση στους οπαδούς τους κυρίως πάνω στο θέμα αντιδικίας πίστης και επιστήμης. Σε μια ταραγμένη για την Ελλάδα εποχή ο Αλέξανδρος Τσιριντάνης ξεσκέπασε την απάτη του υλισμού που επιδίωκε να καλύπτει τις μεταφυσικές του θεωρίες κάτω από το μανδύα της επιστήμης. Κορυφαίο γεγονός, όπως τόνισε ο ομιλητής, υπήρξε η «Δήλωση Ελλήνων Επιστημόνων» (1946), κείμενο με το οποίο παρουσιαζόταν συστηματικά το βασικό ξεκαθάρισμα στο ψευδοπρόβλημα «αντιδικία πίστης -επιστήμης». Το κείμενο συνέταξε ο ίδιος και υπογράφηκε από 208 επιστήμονες και άλλες εξέχουσες προσωπικότητες της ελληνικής τέχνης και διανόησης. Η «Δήλωση» χαιρετίστηκε με ενθουσιασμό και από κορυφαίους φυσικούς επιστήμονες, καθηγητές πανεπιστημίων, νομπελίστες, ακαδημαϊκούς και λογοτέχνες του εξωτερικού, 40 από οποίους εξέφρασαν με θερμότερες επιστολές την ανεπιφύλακτη συμφωνία τους για το περιεχόμενό της και το θαυμασμό τους για την ελληνική αυτή πρωτοβουλία.

Στη συνέχεια ο Αλέξανδρος Τσιριντάνης στράφηκε, κατά τον ομιλητή, σε μια ειλικρινή και αυστηρή κριτική του Χριστιανισμού ως ιστορικής και κοινωνικής πραγματικότητας. Μελέτησε και ερμήνευσε το φαινόμενο της τυποκρατίας και του φανατισμού, τη φυγή της θρησκευτικής ηγεσίας απέναντι στα καυτά κοινωνικά προβλήματα και άλλα ζητήματα. Η μελέτη της παθολογίας του χριστιανισμού ως κοινωνικής εμφάνισης τον οδήγησε στο συμπέρασμα πως αυτό που έλειπε από το σύγχρονο Χριστιανισμό ήταν μια σαφής και συγχρονισμένη κοσμοθεωρία. Μια κοσμοθεωρία που, στηριζόμενη στην αιώνια δογματική βάση και διδασκαλία του Χριστιανισμού, θα έριχνε χριστιανικό φωτισμό πάνω στα σύγχρονα προβλήματα. Η κοσμοθεωρία αυτή περιλαμβάνεται στο έργο του αιμνήστου καθηγητή: «Για μια πορεία με επίγνωση» (Αθήνα 1975).

Τέλος, ο ομιλητής τόνισε πως με βάση αυτό το κοσμοθεωριακό πλαίσιο ο Αλέξανδρος Ν. Τσιριντάνης καταπιάστηκε με τα μεγάλα προβλήματα της εποχής μας: παιδεία, ελευθερία και κοινωνικά δικαιώματα, δημοκρατία, πολιτική, οικογένεια, σχέσεις των φύλων, πρόοδος και συντήρηση, χριστιανικός ανθρωπισμός σήμερα, και άλλα επιμέρους θέματα που πρωτοπαρουσιάστηκαν σε άρθρα από τις στήλες του περιοδικού «Συζητήσεις».

Παρευρέθησαν στην Εκδήλωση Ακαδημαϊκοί, Καθηγητές πανεπιστημίου, λογοτέχνες, επιστήμονες, δικαστικοί, φοιτητές, εργαζόμενοι, νέοι και νέες και πολλοί μαθητές του.

ΧΡΥΣΗ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΘΗΝΑ

✱ Την Τρίτη 14 Δεκεμβρίου 1989 ο καθηγητής και ακαδημαϊκός κ. Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος μίλησε στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών με θέμα:
«Η φιλοσοφία».

- Στην πανηγυρική Συνεδρία της Ακαδημίας Αθηνών της 29 Δεκεμβρίου 1989 μίλησε ο πρόεδρος της Ακαδημίας, καθηγητής Σόλων Κυδωνιάτης, με θέμα:
«Τεχνολογίας εκγώμιον».

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΦΙΛΩΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Στις συγκεντρώσεις της ως άνω Εταιρείας έγιναν κατά το έτος 1989 οι ακόλουθες ομιλίες και συζητήσεις:

α) του κ. Βασίλη Σταθάκη, Μηχανικού Ε.Μ.Π.: «Οι μεταφυσικές ιδέες στο έργο του Παναγιώτη Κανελλόπουλου»

β) του κ. Πausανία Λαμνίδη — επ. προέδρου Εφετών: «Σκέψη και απάντηση σ' ένα άρθρο για την ελληνική γλώσσα και το έργο του Π. Κανελλόπουλου κ.λπ.»

γ) του κ. Παναγιώτη Τζαμαλίκου — δρος Φιλοσοφίας: «Ο Πολιτικός άνδρας της Δημοκρατίας»

δ) της κας Ηρώς Πλαγιαννού-Τσιώλη, δρος Φιλοσοφίας: «Η σκέψη του νέου Παναγιώτη Κανελλόπουλου στο πλαίσιο των κοινωνιολογικών και φιλοσοφικών θεωριών των αρχών του αιώνα μας. — Οι προεκτάσεις της έως τα σημερινά δεδομένα».